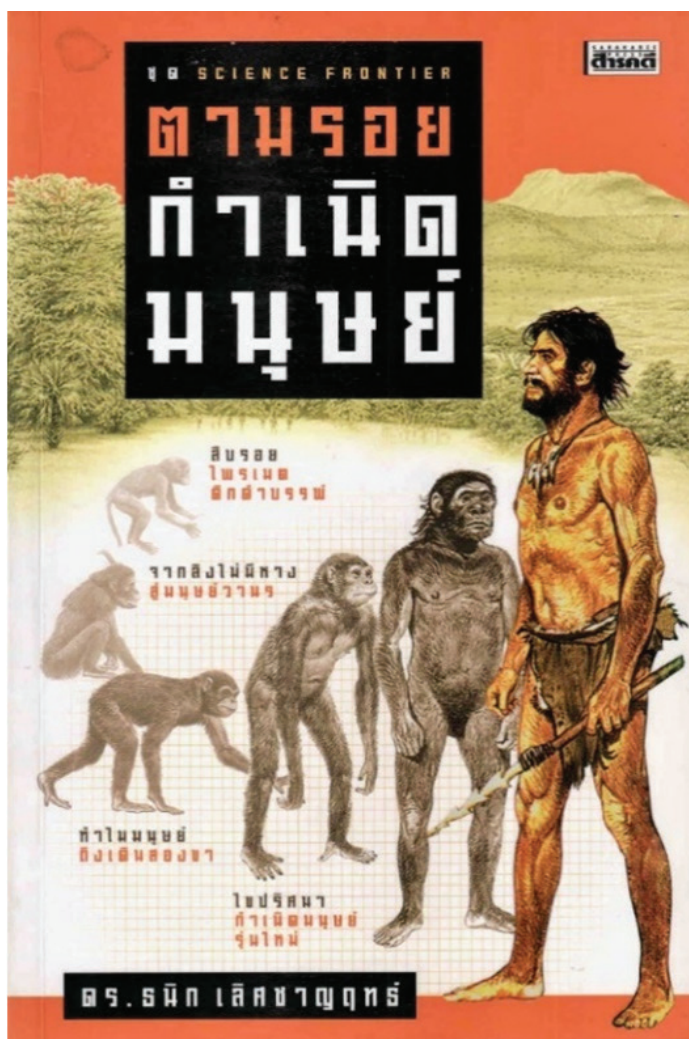

Book review โดย ฐิรพงศ์ เมษสุวรรณ

ธนิก เลิศชาญฤทธ์. (2550). *ตามรอยกำเนิดมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.

ตั้งแต่วัยเด็กจนเป็นผู้ใหญ่ทำงาน หรือเป็นผู้สูงอายุวัยพักผ่อน ผมเชื่อว่าทุกคนมีวิชาความรู้ในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างดี แต่หากลองถามเข้าจริง ๆ ว่าเรารู้จักตัวเราเองดีแค่ไหน มีความเข้าใจสายพันธุ์มนุษย์ดีหรือไม่ นอกจากความเฉลียวฉลาดแล้วมีลักษณะใดอีกบ้างที่บ่งบอกถึงความเป็นมนุษย์ในแง่ชีววิทยาสายพันธุ์ของเรากำเนิดมาจากที่ใดและเมื่อไหร่ คิดว่ามนุษย์กำเนิดขึ้นมาด้วยรูปร่างลักษณะที่เพียบพร้อมสมบูรณ์กว่าสัตว์อื่น ๆ โดยสิ้นเชิงหรือค่อย ๆ สะสมลักษณะหลาย ๆ ประการจากบรรพบุรุษที่เป็นสัตว์สายพันธุ์อื่น หากท่านเป็นคนหนึ่งที่สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับสายพันธุ์มนุษย์และยังตอบคำถามเหล่านี้ได้ไม่ชัดเจนนัก ผมแนะนำหนังสือ “ตามรอยกำเนิดมนุษย์” ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิก เลิศชาญฤทธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สารคดี ตัวเล่มขนาดกำลังดีพกพาสะดวก ความหนา 280 หน้า ค่อนข้างหนาอ่านค่อนข้างนานกว่าหนังสือที่มีความหนาเท่า ๆ เอกสารอ้างอิงเป็นตำราและบทความวิจัยภาษาอังกฤษทั้งหมดเนื่องจากตำราและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับงานด้านนี้ในประเทศไทยมีน้อยมาก หนังสือไม่ได้แบ่งออกเป็นบทชัดเจน แต่เป็น 2 ภาคใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาคที่ 1 มนุษย์คือใคร และภาคที่ 2 มนุษย์มาจากไหน ซึ่งคำถามมนุษย์มาจากไหนนั้นอธิบายทั้งในเชิงพื้นที่ที่เป็นต้นกำเนิดของสายพันธุ์มนุษย์ปัจจุบันและในแง่สายพันธุ์สัตว์และมนุษย์โบราณที่มีความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการกับมนุษย์เรา

เนื้อหาในภาคที่ 1 เน้นข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม และชีววิทยาด้านต่าง ๆ ระหว่างมนุษย์ปัจจุบันกับสัตว์กลุ่มที่มีบรรพบุรุษใกล้ชิดกับมนุษย์และมนุษย์โบราณสายพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตัวตนของสายพันธุ์มนุษย์ปัจจุบันดียิ่งขึ้น สำหรับเนื้อหาภาคที่ 2 เน้นอธิบายโครงสร้างสัณฐานภายนอกและกายวิภาคเปรียบเทียบ เช่น โครงกระดูก โดยเฉพาะกลุ่มลิงไม่มีหางและมนุษย์โบราณสายพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจลักษณะเด่นของมนุษย์โบราณแต่ละกลุ่มและทิศทางของลักษณะที่ตกทอดและปรับเปลี่ยนจนเป็นลักษณะเฉพาะของสายพันธุ์มนุษย์ *Homo sapiens sapiens* ของเราที่ปัจจุบันอยู่รอดเหลือเพียงสายพันธุ์เดียวของมนุษย์ในสกุล *Homo*

โดยภาพรวมเนื้อหาหนักไปทางวิชาการด้านโบราณคดีและกายวิภาคเปรียบเทียบที่แน่นแต่กระชับปูพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์และมนุษย์โบราณที่มีสายสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการใกล้ชิดกับมนุษย์ปัจจุบัน เนื้อหาไม่มีลีลาการเล่าเรื่องให้ชวนติดตาม ไม่มีคำพรรณนาที่ละเอียดจนเห็นภาพบรรยากาศหรือเรื่องราวในอดีตเหมือนกับหนังสือขายดีติดอันดับโลก เช่น เซเปียนส์ ประวัติย่อมนุษยชาติ ของศาสตราจารย์ แฮรารี แต่หนังสือเล่มนี้เหมาะอย่างยิ่งกับผู้ที่สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับสายพันธุ์มนุษย์เราโดยไม่ต้องอ่านเนื้อหาที่ยาวจนหมดความสนใจไปก่อนที่จะอ่านได้จบเล่ม หรืออ่านคั่นเวลาระหว่างการเดินทาง หรือแม้แต่นักเรียนนักศึกษาที่สามารถนำหนังสือเล่มนี้ไปใช้อ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งมีความถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นอย่างยิ่ง